

25810/4263 РТТ/МЗ

WWW.UNILIB.RS

7908
Год. XXIV.

Сарајево, 15. марта 1910.

Број 5.

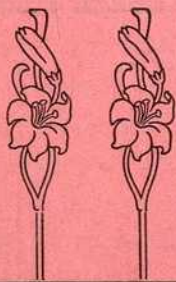
ИСТОЧНИК

ЗВАНИЧНИ ОРГАН ВЕЛИКОГ ЦРКВЕНОГ СУДА

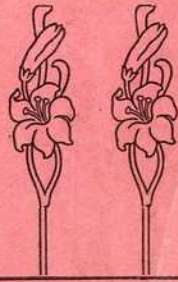
* * * * * ЗА ДУХОВНЕ ПОТРЕБЕ. * * * * *

Садржај:

Званично. — Незванично. — Из лектире наших пра-
отаца. — Из литургијске праксе. — Преглед црквено-
школског и просвјетног живота. — Читула. — Зва-
нични огласи.

ВЛАСНИШТВО И НАКЛАДА:
ВЕЛИКОГ ЦРКВЕНОГ СУДА.
—
ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:
СВЕШТЕНИК ДР. ТОМО ПОПОВИЋ,
ПРОФЕСОР-КАТИХЕТА ВЕЛ. ГИМНАЗИЈЕ.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

ПРВА СРПСКА ШТАМПАРИЈА

РИСТЕ Ј. САВИЋА

јавља српско-православном пречасном свештенству да имаде на стоваришту све тисканице за **протопрезвитерска и парохијална звања у Босни и Херцеговини**, које су потврђене од **српско-православне консисторије Дабро-босанске** и моли гореспоменута звања да се у случају потребе изволе непосредно на њу обратити. — **Прима наруџбе и за научник-штампиље уз најумјеренију цијену.**

Са поштовањем

Прва српска штампарија
Ристе Ј. Савића
у Сарајеву.

ИСТОЧНИК

ЗВАНИЧНИ ОРГАН

ВЕЛИКОГ ЦРКВЕНОГ СУДА ЗА ДУХОВНЕ ПОТРЕБЕ.

Власништво и наклада:
ВЕЛИКОГ ЦРКВЕНОГ СУДА.

Одговорни уредник:
свештеник Др. ТОМО ПОПОВИЋ,
професор-катихета вел. гимназије.

Званично.

Рукоположење. Ушљед замолнице Његовог Високопреосвештенства Митрополита бањалучко-бихаћког госп Василија од 1. марта 1910. број 167. през. благоизвољео је Високопреосвештени АЕ. и Митрополит Дабро-босански госп Евгеније рукоположити клирика бањалучко-бихаћке епархије суплента у срп.-правосл. богословском училишту у Рељеву *Дра Душана Лазичића* дана 7. марта 1910. у цркви храма св. Архистратига у Сарајеву за *ѓакона*.

Незванично.

Из лектире наших праотаца.

(Наставак).

Четврта група, у овој књизи, састоји из самих кратких питања и одговора, који су по садржају силно разноврсни и често пута врло занимљиви. У њима се на неким мјестима јасно опажа траг богумилског — јеретичког учења о догматичким и моралним истинама хришћанства, и ако је, као што се види, брижљиво се настојало, да се погрешно учење замијени са исправним учењем хришћанским. Ова питања и одговори не протежу се *in continuo*, него су разврстана у неколико одјељака, под разним насловима; а говори се у њима тако рећи о свему и свачему. — Тако се ту, поред разних питања из догматике, моралке и литургије, сретамо са многим питањима о извјесним личностима и догађајима из библијске историје Старога и Новог Зајета, о средњевјековним народима и карактеристици њиховој, те најпослије и с неким питањима из астрономије, геологије и физике, као и с неким доскочицама, загонеткама и пословицама.

Поједини одјелци носе ове наслове:

1. „Указ' за Г(оспод)а н(а)шего І(с(о)у)с' Х(рист)а како выст'. М(ѣ)с(ѣ)ца марта .ѿ. д(а)нь (л. 49—54. б.)“.

2. „Указ' за вѣсе сѣсѣды црковныє. ѿ вѣпросѣх' ѿ ѿ ѿвѣтѣх' (л. 54. б.—56. б.)“.

3. „Прѣстѣль на земли кѣлико вст' (л. 61—61. б.)“.

4. „Глѣво ѿ земли (л. 61. б.—67.)“.

и 5. „Глѣво с(вѣ)того ѿца н(а)шего Григоріа Б(о)гослѣва. Сѣвѣрникъ с(вѣ)-т(о)мъ Насилію (л. 67—67. б.)“.

Ради примјера ево неколико таквих питања и одговора:

„Вопрос: Кто роди се и паки састарје(в)се ваъезе ва чрјево матери својеја?

„Отвѣт: Адам от земли роди се и ва земљу паки ваниде“.

„В.: Који сут двје текушти и двје стојущи?

„О.: Двје стојущи сут н(е)бо и земља, и двје текушти сут „слнце и м(је)с(е)ц, д(а)н и ношт“.

„В.: Звѣзди имајут ли корене или на?

„О.: Пророк рече: луну и звѣзди утврдивиј“.

„В.: Слнцу что јест утвржденије?

„О.: Ничто, но от анг(е)л носит се“.

„В.: Раб опив се, господара не бојит се?

„О.: Твореј дјела Б(о)ж(и)ја, дијавола не бојит се“.

„В.: Двашти мјери, једношт рјежи?

„О.: Држи Б(о)г(а) ва срдци својем, грјеха не бој се“.

„В.: Којим језиком хоштет г(ла)го(л)ати Б(о)г на судје?

„О.: Сирским' језиком“.

„В.: Что јест земља плна води?

„О.: Јако ва тјеље крв, тако и ва земљи вода“.

„В.: По мору вода јест, камо ваходит?

„О.: Васакіј звјер крвију хранит се, тако и мору вода јест храна“.

„В.: Како јест мору сланост?

„О.: Јакоже јест тук¹⁾ скоту и звјерем, тако јест и мору сланост“.

„В.: Рци ми оче, које јест подобро: вапрошати же или учити?

„О.: Леже учити јест, јако же огњиво²⁾ студено лежит, јегда

¹⁾ Тоужъ (στέαρ — adeps) = сало.

²⁾ Огњиво (chalybs ignarius) = огњвло, оцило, чакмак.

„удрет јего о камен пуштајет искри и ваимут се ва прахан¹⁾ и вазгорит; аште хоштет и васе дрјевије пожежет. Аште огњиву прахан „не будет не ванемет се. Того ради подобро јест јеже вапрошати“.

„В.: Како заходет звјезди?

„О.: Вртит²⁾ се н(е)бо и тако заходет“.

„В.: Како петли појут ва ношти?

„О.: Јегда поимут анг(е)ли слнце са прјестола тогда васака „птица потрештет, и тогда петли проповједујут мирови“.

„В.: Что јест гром, что ли јест млнија блистајушти се?

„О.: Гром јест оружије анг(е)лско; Анг(е)л Г(осподе)н дијавола „гонит. Млније сунт гњев анг(е)лскиј, ува(?) Натанаила; јегда бо дажд „гредет, тогда дијавол станет прјед даждем да не гредет на земљу, „тогда са гњевом гонуг јего анг(е)ли“.

„В.: Како ог(а)њ заче се?

„О.: Арханг(е)л Михаил от звјеницу Г(оспод)њу оужеже и са- „несе на земљу³⁾“.

„В.: Где вазимајут облаци воду даждевнују?

„О.: Никоја звјеница не знајет, која јест сија вода, поњеже ва „бездње јест и вазимајет се“.

„В.: Како бивајет суша, како ли бивајет даждевно?

„О.: Јегда отходит водниј ц(а)р⁴⁾ ва глубину и поидут васе „стихије по њему водније, поњеже ц(а)р јест, того ради сушевно јест.

„Ваздвигнет се ц(а)р водниј из глубини и појдут васе слуги „водније прјед њим, того ради развратит се вода из дрјева и искаме- „нији васуду. Тогда поимут облаци воду, која то јест от извора зимје „топла (?)“.

„В.: Која мајсторија прјезде објави се?

„О.: Шевец. Јегда бо сагрјеша Адам, тогда саши листије“.

„В.: Којими трими ч(е)л(о)в(је)ки вас мир хранит се?

„О.: Поп молит Бога за војника и за ратаја. Ратај орет и „хранит попа и војника. Војник бљудет попа и ратаја. Тјеми трими „Б(ог) хранит вас свјет“.

„В.: ?

„О.: Се вједите братије, на свјетје имат 3 ц(а)рије, јако же и „с(ве)та Троица на н(е)б(е)сјех... Прво је ц(а)рство *грчаско*, второје

¹⁾ Црахаваь (boletus igniarius) = трѣд, самокрес, усјека. — Ове ријечи нема у Миклошићеву Рјечнику.

²⁾ Некозвеквентност. — Напред је казано да небо *стоји*, а овде се вели да се небо *врши*.

³⁾ Алузија на Прометејеву крађу ватре.

⁴⁾ Овдје ми се чини алузија на Посеидона или Нептуна.

„ц(а)рство *българско*, третије ц(а)рство *аламанско*. Са грчаским ц(а)рством „от(е)ц, са аламанским ц(а)рством с(и)н, са блгарским ц(а)рством д(у)х „с(ве)тиј. Грци ц(а)рство Б(ог)у прједадут, аламанско ц(а)рство¹⁾ по- „перет васе језики полувјерци. Се вједите на свјетје јест васјех језик „72. — 5 језик јест православних на свјетје: 1. Блгаре, 2. Грци, „3. Сирјане, 4. Ивери, 5. Руси.²⁾ Ва тјех сут 3 књиги правовјерних: „грчаска и блгарска и иверска. Полувјерних³⁾ језик јест 12. — 1. Ала- „мане, 2. Френци, 3. Мачаре, 4. Индијане, 5. Јаковите, 6. Армјане, „7. Саси, 8. Љеси, 9. Арбанаси, 10. Харвати, 11. Хизи, 12. Њемци.“

„В.: Како зачеху се правовјерни језици и полувјерници откуду „родише се?

„О.: Ноје имјеше 3 синове: Сима, и Хама и Јафета. И от Сима „изидоше правовјерни хр(и)стијане, поњеже Сим имје 50 с(и)нов и „50 дштереј. Симови с(и)нове појеху себје жени сестри своје, такожде „и Хамови и Јафетови. Симови с(и)нове рјеша не прикосъемсе ка се- „страм својим, такожде и жени рјеше. И сатворише двје храмине, и „сабираху се мужи ва једину храмину, а ва једину жени, стрегуште „себје друг от друга; такмо на сањед сабираху се, видјеху се очима „такмо. И видје Г(оспод) трпјеније их и б(лаго)сл(о)ви их и плодјеху „се безплотно, такмо от погледанија. Того ради от Сима зачеху се „правовјерни (!) језици 5. От Јафета зачеху се половјерци (!). Од Хама „зачеху се Египтјане и Фараонити, поњеже бист Хам проклет, та- „кожде и чеда их проклета сут и потопи их ва Мори Чрмњем“.

„В.: Невјерни језици откуду зачеху се?

„О.: От Измаиља и от Агари м(а)тери јего. Измаил јест копил „Авраамов, слег се са м(а)терију својеју ва Синаи. Агара мати јего „рече: да поимајет сјеме моје много жена, да поперет сјеме Авраамље. „И от њих зачеху се невлјерни језици“.

„В.: Прјестол на земљи колико јест ва мјесто 12 ап(осто)л?

„О.: 1. прјестол ва мјесто с(ве)т(о)го ап(осто)ла Петра — френски „престол, 2. мјесто с(ве)т(о)го Павла — стол хиндијскиј,⁴⁾ 3. мјесто

¹⁾ Њемачко племе Аламани играли су виднију улогу само у VII. и VIII. вијеку, док им Пипин Мали није моћ сатро и развио франачку државу. — Сигурно је и овом одломку поријекло у дубокој старини, па је касније по нешто у њему измијењено.

²⁾ Зато што се Срби не спомињу међу православним народима, нити уиће, држим да је овај одломак посљедња пут прерађиван у доба, када Срби нијесу имали ни државне, ни црквене самосталне организације; а на то мишљење упућује нас и то, што се спомиње, да међу православним народима има само три књижевности: грчка, бугарска и ђурђијанска.

³⁾ Из тога, што се западни хришћански народи називају јеретицима (полувјерцима) и збиља с њима мијешају, држим да овај одломак у оваковом облику није могао постати прије друге половине XI. вијека, јер се расцјепљење цркава коначно збило 1054. г.

⁴⁾ Миклошић је из једнога рукописа XVI. вијека, који је прије 43 године у њега био, у своме Ријечнику привео ово мјесто овако: „хидивѣкъ“ означивши, да је „adj. loci cuiusdam“. —

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

св(е)т(о)го Андреја — стол вагрскиј, 4. мјесто с(в)ет(о)го Луки — стол армјенскиј, 5. ва мјесто с(ве)т(о)го Томи¹⁾ — (?), 6. ва мјесто с(ве)т(о)го Јоанна — стол јест србскиј. 7. ва мјесто с(ве)т(о)го Матеја јест стол¹⁾ — (?), 8. ва мјесто с(ве)т(о)го Марка — јест стол зихинскиј, 9. ва мјесто с(ве)т(о)го Вартоломеја — јест стол њемчкиј, 10. ва мјесто с(ве)т(о)го Филипа — јест стол трапезонскиј,²⁾ 11. стол с(ве)т(о)го Симона — јест деспотскиј,³⁾ јегоже ставет се ц(а)рија, 12. ва мјесто с(ве)т(о)го Јакова — стол аркадскиј. — Половина јест данскиј језик.

„В.: Како сун части језиком?

„О.: Фруг јест лав. Турчин јест змија. Срацивин јест вефер. „Армјевин јест гуштер. Иверин овен. Сирмјенин гестіус: Сиријанин³⁾ „зебр јест. Зих јелен јест. Аламанин јест пас. Персин вран јест. Татарин — вагарин⁴⁾ јест. Куманин пардос⁵⁾ јест. Блгарин бик јест. „Србин вук јест. Грк лисица јест. Влах кошка⁶⁾ јест. Арбанасин бебер „јест. Вагрин рак јест. Русин видра јест. Њемец сврака јест. Литва „тур⁷⁾ јест. Цаконин, јеже јест Јасин, вјеверица јест. Египтјенин козел „јест. Сасин пастух јест. Нагомудрець⁸⁾ риба јест. Индијанин голуб „јест. Јеврејин јазвець јест. Хунав зајець јест“.

(Свршиће се).

Напоменућу овдје, да, у колико сам могао у Миклошићевим појединим ријечи у „Ријечнику“, извађених из овога рукописа, разабрати, тај рукопис има знатан дио истих чланака, који се у овој књизи „Четења“ налазе, те шта више канда и истим редом иду. Као донекле поуздано могу утврдити још само то, да у рукопису том не има оних 26 проповиједи, које су у овој књизи на првоме мјесту Миклошић је у своме „Lexikon-y Paleoslovenico-Graeco-Latinum (Vindobovae 1862—65)“, међу „Compendia“ навео тај рукопис овако: „Miscellanea, cod. chart saec XVI. foll. 192. in 4. serb.“, забиљеживши уз то, да је његова властитост.

¹⁾ По Ријечнику Миклошићеву има се једно од ових празних мјеста попуњити са: „Алманџкѣ“, а друго са: „Икѣрѣкѣ“.

²⁾ Из тога, што се овдје спомиње стол трапезунтски и деспотски, а не грчки као обично, изводим, да је овај одломак ако не постао, а оно сигурно прерађен, у доба када су Латини владали у Цариграду од 1204—1261. год.), кога су освојили при походу на четврту крсташку војну.

³⁾ Тако је и у Миклошићеву „Ријечнику“ према оном рукопису из XVI. вијека.

⁴⁾ Загарѣ (ζαγάριον — canis venaticus) = ловачки пас, ђгар, вагар.

⁵⁾ Парѣдогѣ (παρδος) = пард, пантер

⁶⁾ У рукопису стоји котка, као и код Миклошића на истом мјесту, те је Миклошић превађа у смислу *αγκυρα* — ансога; ну то је погрјешно, јер ту треба да стоји ш мјесто т и овда гласи *κοшка*, што и данас у руском значи мачка (сatus), а то одговара и садржају из цијелога одломка, јер се карактер дотичних народа, само са именима животиња означаје.

⁷⁾ Тоурѣ (τραγέλαφος) — hircocervus) = бивол.

⁸⁾ Нагомудрець (γυμνοσοφιστής) — gymnosophista) = индијски мудраци, који голи живе.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Из литургијске праксе.

Треба ли на литији на великом вечерњу из олшара са свијећом и кадијоницом, или само с кадијоницом изаћи?

У погледу свијеће нема ни у служебнику ни иначе никаквог наређења. Мјестимице (нпр. у Сарајеву) се практикује да служећи свештеник из олшара излази са запаљеном воштаницом у љевици, а кадијоницом у десници. Тај обичај је само локалан, и не мора се вршити.

Ваља ли на јушрењу иза 8. пјесме канона и онда рећи: »Богородицу и матер свијета...« кад се не поје честејшују?

Не ваља. Јер је тај узглас позив појцима, да поје пјесму пресвете Богородице: Величит душа моја... Кад се дакле на господње и богородичине празнике поје нарочити припјев, у којима црква велича пречисту матер свијета, поменути узглас нема мјеста. (Сборникъ рѣш. недоум. вопр. Кіевъ 1903. стр. 30.)

Зашто се привезује набедреник на десну страну?

Зато, што је таква стародревна пракса. Но ако је које свештено лице одликовано и ношењем палице, онда се набедреник паше на лијеву, а палица на десну страну (Ц. В. 1898. бр. 13).

На великом входу св. литургије завршује свештеник спомињање с ријечима: всјех вас православних... Но неки свештеници говоре: вас и всјех... Које је правилно?

Правилно је рећи: всјех вас, јер тако пише у Служебнику (Ц. В. 1897. бр. 4).

Дим. Јанковић
(Сарајево.)

Преглед црквено-школског и просвјетног живота.

У нашој цркви.

Отпутовао. Његово Високопреосвештенство АЕ. и Митрополит Дабробосански госп. Евгеније отпутовао је 9. септембра у Далмацију на одмор и оправак.

Извјештај епархијског црквеног суда у Бљој Луци о раду његовом од 11. септембра 1908. до 31. децембра 1909. на основу установе § 195. тачка 13. Црквено-просвјетне уредбе од 31. јула (13. августа) 1905.

У саставу овог епархијског црквеног суда год. 1908 догодила се промјена његовог предсједника, Високопреосвештеног Митрополита г. Евгенија Летице, који је премјештен на упражњену столицу митрополије дабро-босанске у Сарајево и улијед тога дана 13./26. фебруара 1908. након предаје управе и опроста коначно отпутовао у Сарајево, те је иза тога у бањалучко-бихаћкој епархији наступила седисваканција.

За вријеме ове седисваканције, која је трајала од 13. фебруара 1908. до 28. септембра исте године, предсједничку дужност вршио је протојереј Коста Ковачевић, као најстарији члан по чину.

*

Његова светост васељенски патријарх цариградски Јоаким својим ријешењем од 11. јула 1908. број 5462. а земаљска влада својим ријешењем од 25. августа (7. септембра) 1908. приопћили су овамо, да је у сједници св. Синода

канонички изабран и услијед тога за новог Митрополита бањалучко-бихаћког од Његовог Величанства именован протојереј Василије Поповић, досадашњи редовни члан епархијског црквеног суда у Сарајеву.

Поводом горњег именовања г. Василија Поповића за Митрополита бањалучко-бихаћког дана 11. септембра 1908. сазвана је сједница овог епархијског црквеног суда, из које је сво ово епархијско свештенство обавијешћено, да ће посвећење и свечано устоличење ново именованог Митрополита бити дана 28. септембра 1908.

Овом приликом позвано је свештенство, да по могућности са својим угледнијим парохијанима реченог дана присуствује свечаности устоличења новог Митрополита.

Уједно је наређено свештенству, да од дана 28. септембра 1908. у цркви при литургији и другим црквеним обредима у молитвама има престати спомињати име Његове светости васељенског патријарха Јоакима, и мјесто њега спомињати име Митрополита Василија.

На истој сједници овлаштени су редовни чланови епархијског црквеног суда Коста Ковачевић и Алекса Јокановић, да ступе у споразум са мјесним политичким властима гледе аранжирања дочека новог Митрополита, као и распореда и тока Његове инсталације.

Сједница држана 27. септембра 1908. извјештај Ковачевића и Јокановића у горњој ствари узела је на повољно знање и уједно изразила радост, што је добила за поглавицу домаћег сина.

За тим је закључила да сутра дан т. ј. 28. септембра сви чланови црквеног суда са осталим свештенством имају присуствовати посвећењу и устоличењу новог Митрополита.

*

Свршетком прве годишње периоде засједања т. ј. коцем 1908. године измијењени су и почасни чланови епархијског црквеног суда, као и њихови замјеници, те су за нову изборну периоду изабрани ови свештеници:

1. *почасни чланови*: Петар Иванковић, Михаило Васић, Душан Кецмановић, Миле Х. Попадић (овај се доцније захвалио), Ђорђо В. Мачкић, Алекса Јерковић и Петар Карановић;

2. *замјеници почасних чланова*: Коста Душанић, прото Коста Поповић, Рувим Бубњевић, Благоје Шилеговић и Марко Гаковић.

*

У току времена од 11. септембра 1908. до краја децембра исте године држане су 4 сједнице и то: 11. септембра, 27. септембра, 6. новембра и 17. децембра, а у току године 1909. осам сједница, и то 5. фебруара, 9. априла, 14. маја, 9. јуна, 20. августа, 22. октобра, 18. новембра и 17. децембра.

Осим тога судјеловао је епархијски црквени суд и у заједничким епархијским сједницама 17. и 18. децембра 1908. и 19. децембра 1909. год.

Поднесака епархијском црквеном суду било је у свему 2123, а президијалних 830.

Дан за одржање редовних сједница одређивао је овај епархијски црквени суд скоро свагда приликом свога засједања.

У свима сједницама 1909. председавао је Високопреосвешћени г. Митрополит Василије.

У сједницама су редовно реферисали редовни чланови епархијског црквеног суда Коста Ковачевић и Алекса Јокановић, а перо је водио Никола Костић Ђакон и Др. Душан Лазић, затим ђакони Лука Давидовић и Илија Врањешевећ, који су осим пероводства и све остале писарничке дужности у црквеном суду вршили.

Већини сједница је присуствовао са савјетујућим гласом овоепархијски одвјетник г. Костантин Милић.

О ријешењу свих сједница вођени су записници, који су увијек двојицом чланова овјеровљавани.

Пословник бивших епархијских конзисторија од године 1882. у смислу § 196. црквено-просвјетне уредбе, остао је и даље на снази, у колико исти том новом Уредбом није измијењен.

Ријешења су појединим странкама најдаље до прве идуће сједнице редовно отправљана.

Сједничка ријешења подручним звањима и странкама потписивали су свагда дотични референти.

І. Діо.

Рад епархијског црквеног суда као духовне управе.

На 12 држаних сједница ријешено је овај епархијски црквени суд ове предмете:

Тачка І. Број 720. зап. ех 1908. на упит свештеника Н. К. из Б. како би држао клетав у цркви ради проналаска једне крађе на молбу свјетовњака Л. С. из В., коме је нестало 350 круна одговорено је да црква не проклиње својих чланова, него благосиља и на добро упућује.

Број 33. зап. ех 1909. издано је упуство парохијском звању у Б. Д. за пријевод једне римокатоличке у источно-православну цркву. Број 35. предложен је савјету један члан црквене општине у П. на искључење за три године од активног и пасивног права избора. Број 62. наређено је свештенству, да по наредби великог црквеног суда поднесе списак дјеце за школу способне и дорасле т. ј. оне дјеце, која су навршила седам година. Број 203. одобрен је и потврђен распоред богослужења у парохијској и филијалној цркви у Липнику. Број 237. опоменут је свјетовњак П. С. у Б., који је примио православу вјеру и као такав касније дао своје дијете крстити по обреду римокатоличке цркве, да у року од шест недјеља има превести дијете у православље, а у противном случају запријеђено му је искључењем из православне цркве. Број 239. свештенику Ј. С. у Б. Г. дато је упуство, како има да обави крштење и пријевод једне одрасле јеврејске дјевојке. Број 246. црквеној општини у Т. наређено је, да у цркви при богослужењу и причешћивању уведе бољи ред. Број 361. издата је окружница овоепархијском свештенству о начину писања, стилу и тону званичних поднесака. Број 363. црквеном одбору у П. наређено је, да не смије мјењати храмовске славе, док збор може одржавати кад хоће. Број 392. упућен је свештеник М. Ђ. из Б., да против свјетовњака Н. К. који је вријеђао и омаловажавао свештенички чин, поднесе пријаву код грађанског суда као за то надлежне власти. Број 469. предложено је великом црквеном суду, да исходи код земаљске владе наредбу по којој би учитељи комуналних школа били обавезни недјељом и празником водити дјецу у цркву а уз нарочиту награду и пјевати у цркви. Број 472. наређено је црквеном одбору у М. Ј., да народу у погледу похађања цркве предходи примјером. Број 478. препоручено је свештенству дјело „Из црквеног и брачног права“ од

Др. Чед. Митровића. Број 485. наређено је проти Х. М. П. у К., да једног свјетовњака врача одврати од његове заблуде, што му је и пошло за руком. Број 490. дозвољено је свештенику у К. да прелије гроб самоубици на молбу његових сродника. Број 686. наређено је свештенику у Л., да опомене оне који су мрсили на Крстов-дан и да их при исповједи епитимише. Број 903. саопћено је земаљској влади, да по мњењу овог црквеног суда свештеник у Јошавци није дужан на захтјев грчко-католичког ординаријата у Крижевцима нити пак на захтјев унијатског жупног уреда у Прњавору издавати крсне листове по православном обреду крштене дјеце од унијатских родитеља. Дочим ће исти свештеник на захтјев странака уз претходну наплату таксе и прописане биљеговине обавезан бити издати крсне листове који у питању стоје.

Тачка 2. На молбу црквеног суда у Д Тузли, саопћено је подручним манастирским управама, да је јеромонах Јоаникије Петковић сабрат манастира Озрена брисан из клира епархије зворничко-тузланске.

Тачка 3. Број 44. зап. одређен је Коста Новаковић свештеник, да замјењује обољелог свештеника Зорића у катихетској дужности на народној основној школи у Крњеуши и о овом обавијешћена је земаљска влада. Број 51. путем котарског уреда у Цазину саопћено је неким противницима свештеника Л. О., да се истом свештенику катихизација не ће и не може одузети све дотле, док га ова власт признаје и држи као законитог администратора његове парохије. Број 210. наређено је свештенику Владимиру Кеџмановићу, да проту Новаковића због болести потпомаже и замјењује у његовим катихетским дужностима на народној основној школи у Бос. Петровцу. Касније пак ова дужност је пренешена на свештеника Милана Ђукића. Број 373. постављен је на народној основној школи у Тешњу свештеник Саво Илић, за катихету. Број 664. свештеник Милош Радић на његову властиту молбу ријешен је катихетске дужности у Орахову, а на његово мјесто постављен је свештеник Мирко Павић. Број 678 свештеник Симо Кондић у Бос. Новом на захтјев земаљске владе повисио је број вјеронаучних сати са два на четири. Број 901. постављен је за катихету на народној основној школи у Драгочају свештеник Коста Душанић. Број 904. свештеник Младен Поповић постављен је за катихету на народној основној школи у Скендер Вакуфу. Број 965. свештеник Ђорђе М. Мачкић постављен је за катихету на народној основној школи у Ситници.

Тачка 4. Број 16. зап. молба житеља села Трамошње, да припадну у састав парохије манастира Гомионице је одбијена. Број 215. поводом упадања појединих свештеника у туђе парохије издана је окружница, којом се унапријед забрањује упадање под пријетњом дисциплинарног прогона и двоструке накнадне таксе оштећеном свештенику. Број 658. молба Н. П. је одбијена с разлога, што је правомоћним ријешењем овог црквеног суда број 713. зап. ех 1908. изгубио бањалучку парохију на основи наредбе земаљске владе број 128295./1. ех 1908. Број 890. достављен је Великом црквеном суду призив Н. П. против односне овамошње одлуке број 658. ех 1909. Број 711. упућен је свјетовњак П. у спору са Р. свештеником на пут грађанске правде. Број 716. свештеник П. Ш. опозвао је молбу за отварање трговачке радње

Тачка 5. О судству у дисциплинарним и брачним стварима говори се у другом дијелу овога извјештаја на посе.

Тачка 6. Број. 3. зап. на захтјев Великог црквеног суда уз неке измјене

и примједбе проучен је и повраћен у Сарајево на коначно одобрење нацрт за полагање стјечајних испита.

Расписани су стјечајеви на парохије: лакташку и ивачку.

Постављени су за парохијске администраторе: Никола Прокопић у Бистрици (Приједор), Стево Душанић у Прибинићу, Лука Давидовић у Виочанима, Мирко Мацура у Дворишту, Милан Лабус у Поточанима, Милан Карановић у Рујници, Милан Ђукић у Буковачи, Стеван Бодирожа у Осредци — Трубару, Младен Поповић у Скендер-Вакуфу, Јован Марчетић у Шљивном, Јован Самарџић у Козицама, Душан Џабић за личног помоћника оцу своме Луки Џабићу, пароху у Винској (привремено), а касније за администратора у Кокорима, Димитрије Бањац у Рибнику и на посљетку Илија Врањешевећ ђакон и Милан Матавуљ, свештеник за канцелисте овог епархијског црквеног суда.

Број 390. на властиту молбу подијељен је коначни канонички отпуст из ове епархије свештенику Јовану Кнежевићу.

Премјештени су: Тома Милановић из Буковаче у Крњеушу, Алекса Јерковић из Томине у Лакташе, Ђуро Грбић из Козице у Томину и Мирко Микулић из Виочана у Оцак.

Потврђен је у смислу автономне уредбе изабрани за сталног свештеника у Ивањској Јован Татић, а у Лакташима Алекса Јерковић.

Примљени су у савез клира епархије бањалучко-бихаћке свршени прирениски богослови: Младен Поповић, Стеван Бодирожа и Јован Марчетић.

Стављен је у трајно стање мира Ђурађ Бањац, парох рибнички.

Узети су на знање извјештаји о томе, да су умрли свештеници: Тешо Кондић и Ђурађ Павић.

Тачка 7. Припустио је овај епархијски црквени суд шест кандидата к избору за окружне протопрезвитере.

Тачка 8. Судјеловао је овај епархијски црквени суд у заједничким сједницама при избору окружних протопрезвитера, одобрењу прорачуна и заокружењу парохија у протопрезвитератима: круском, костајничком и старо-мајданском.

Тачка 9. Опоменуто је предсједник једне црквене општине, да у будуће не дозвољава прекорачавати границе дјелокруга у одборским сједницама.

Тачка 10. Број 241. зап. наређено је свештенику и црквеној општини у Л. П., да се обрате надлежном котарском уреду ради ограђивања и уређења гробља. Број 244. забрањено је грађење цркве у В. Р., да би се избјегла свађа парохијана. Број 487. неким црквеним општинама препоручено је, да набаве за парохијска звања домовник и матице од штампарије Савића из Сарајева. Одобрено је план за градњу цркве у Старом Мајдану, Бос. Крупи, Пашинцу (код Приједора) и Читлуку (код Бос. Дубице).

Тачка 11. Један дио свештеника поднио је годишње прописане исказе уз приклоп инвентара о црквеним утварима. Број 250. дато је упуство свештенику у В. Кладуши у погледу уређења матица. Број 260. наређено је ово епархијском свештенству, да испуни образце за »Пријегледник« на молбу Пахер и Кисића. Број 777. по ријешењу Великог црквеног суда број 147./42. ех 1909. наређено је овоепархијском свештенству, да статистичке податке потребне за попуњење у приложеним формуларима »О стању српско-православне парохије« изложених рубрика савјесно прибере и исте тачно попуњене овамо најдаље до 1. септембра о. г. достави.

Тачка 12. Број 42. зап. наређено је јеромонаху С. В. у С., да извотке свију обављених случајева рођених и умрлих из парохије Д. пошаље парохијском звању у Д. како би ово исте случајеве накнадно у своје матице унијети могло. Број 383. наређено је неким парохијским звањима, да шаљу редовно статистичке исказе надлежним грађанским властима. Број 475. наређено је парохијском звању у Ј., да од пресједника црквеног одбора има одузети матице и предати парохијском звању у Д. Број 986. позвано је и упућено свештенство, да води тачно матице и домовнике парохијске.

Тачка 13. Предајом сумарног годишњег извјештаја Високопреосвештенном господину Митрополиту дијецезану удовољено је горњој тачци.

Тачка 14. Према природи послова, који спадају у дјелокруг овог епархијског црквеног суда, као и према положају своме, који заузима у автономној управи овоземне српске цркве, стајао је овај епархијски црквени суд у званичном додиру са земаљским политичким и вишим духовним властима. Главнији моменти званичења ове врсте јесу слиједећи: Број 488. на глас о смрти митрополита зворничко-тузланског блеженопочившег Григорија Живковића изразио је овај епархијски црквени суд саучешће црквеном суду у Д. Тузли. Број 56. стављен је предлог Великог црквеном суду, да се »Едикти« сиромашнима штампају бесплатно. Број 59. Велики црквени суд препоручио је, да се шаљу »Привреднику« дјеца на занате и трговину о чему је свештенство у своје вријеме обавијештено. Број 75. Земаљска влада приопћила је овамо, да право сервитута у планини Козари није могла дозволити управи манастира Моштанице, о чему је у своје вријеме управа манастира Моштанице обавијештена.

Број 371. обавијештена је земаљска влада о сталној годишњој плати ово-епархијског свештенства, дочим се то за епархијске приходе није могло учинити из разлога тога, што су исти непознати, а и нестални.

Број 377. Замољена је земаљска влада, да казни двојицу оружника због профанисања чинодјејства богојављенске водике; иста је молба остала безуспјешна. Број 387. путем земаљске владе спроведена је представка манастира Моштанице заједничком министарству финансија у Бечу за подјелу права сервитута једног комада ерарне шуме у планини Козари, ради дрварења. Број 470. Високопреосвештени господин Митрополит дијецезан пријавио је епархијском црквеном суду наступ свога шестонедељног одсуства из епархије. Број 472. Земаљска влада својим ријешењем од 8./20. маја 1909. број 85121 приопћила је овамо, да Његово ц. и к. Апостолско Величанство на молбу конзисторијалног савјетника Алексе Локановића у сврху признања његове трогодишње државне службе у Рељеву није ништа одредити извољело. Број 480. Замољен је Велики црквени суд, да се споразумије са земаљском владом и одреди: у ком су случају свештеници дужни издавати политичким властима личне извотке бесплатно. Број 765. Замољен је епархијски управни и просвјетни савјет у Бањој Луци, кад се води ма каква истрага против свештеника, да увијек о резултату те истраге обавијести овдашњи црквени суд. Број 23. през. Високопреосвештени господин Митрополит дијецезан одликовао је Михаила Васића, свештеника Добојској црквеним појасом.

Број 936. Велики црквени суд доставио је одлуку у погледу набавке званичног листа »Источника«; исту одлуку објавио је овај црквени суд свему подручном свештенству.

Примљени су за чланове свештеничко-удовичког мировинског фонда:

Мирко Микулић, Милош Крагуљевић, Рувим Бубњевић (повисио је осигуравајућу своту мировинску на 1200 круна), Јован Богданић, Лука Давидовић, Јован Самарџић, Милан Матавуљ, Милан Карановић, Илија Брањешевевић, Милан Ђукић, Мирко Маџура, Стеван Бодирожа, Младен Поповић, Милан Лабус, Јован Марчетић и Душан Џабић.

Узета су на знање приопћења Високопреосв. госп. Митр. Василија, и то:

1. Да су рукоположени за ђаконе и презвитере свршени богослови: Милош Крагуљевић (прије учитељ), Јован Богданић (прије учитељ), Мирко Микулић, Лука Давидовић, Илија Брањешевевић (само за ђакона), Јован Самарџић, Милан Матавуљ, Милан Карановић, Милан Ђукић, Мирко Маџура, Стеван Бодирожа, Младен Поповић, Милан Лабус, Јован Марчетић и Душан Џабић.

2. Да су подијељени освећени антиминси за цркве у Томини, Стриговима, Старом Мајдану, Пударима и Љубији.

3. Да је дозвољено привремено служење св. литургије у школској згради у Бос. Крупи све дотле, док се не сагради и не освешта нова црква.

4. Да је Високопреосвештени господин Митрополит осветио филијалну цркву парохије приједорске на Пашинцу и српску школу у Чађавици (код Бос. Новог).

II. Део.

Духовно судство.

А) Судство у дисциплинарним стварима.

Овај епархијски црквени суд као духовна власт имао је да у више прилика према одређеном му дјелокругу доноси пресуде, поводом разних прекршаја оних црквених закона и одредаба, које се односе на запт и ред клира и народа, а тако исто и у брачним стварима. Овај суд изрицао је пресуде у погледу свјетовњака и свештеника против којих су стизале овамо тужбе, од којих су услијед доказане кривице кажњени слиједећи:

Број 744. зап. ех 1908. Кажњени су укором свештеници: М. Б. и Л. О. због тога, што су изазвали оправдане тужбе против себе и један против другог. Број 710. Кажњен је свештеник Н. П. губитком парохије, обуставом берива и забраном вршења свештеничке службе за сво вријеме његове казне, а уједно се овај епархијски црквени суд пожалио са питањем: за што војнички суд не признаје као суд овај црквени суд. Број 485. зап. ех. 1909. Укорен је предсједник црквене општине у П., што је дозволио прекорачење дјелокруга у одборској сједници. Број 561. Кажњен је свештеник Л. О. са 5 (пет) мјесеци епитимије у манастиру Моштаници и премјештајем на другу парохију. Број 690. Свештеник Ј. Х. кажњен је укором и новчаном глобом од десет круна у име путног трошка. Број 691. Опоменут је свјетовњак Л. Н, да више не заводи људе против свога свештеника. Број 899. Свештеник М. Б. због унадања у туђу парохију осуђен је да оштећеном свештенику М. Г. плати двоструку таксу. Број 900. Свештеник И. Т. у Д. кажњен је да плати путни трошак свештенику С. К. из Б. за то, што сам није хтио по упутству, да изврши накнадну иматрикулацију и достави потребни крсни лист. Број 494. Један је свештеник опоменут на дужност плаћања својих дугова. Број 361. Против неких свештеника због прекршаја уредовала је и грађанска власт, те о томе уредовању своје редовно подносила извјештаје овом епархијском црквеном суду. Број 948. Опоменут је свештеник М. М. из С. М. због сувишног опћења са онима, који живе у конкубинату, чим је вријеђао

осјећаје побожних хришћана. Број 959. Саопштено је свештенику Ј. Ј. у Ј., да у будуће не узима на записник туђих парохијана. Број 935. Умољена је земаљска влада, да нареди котарским уредима, који се налазе у овој епархији, да ови јаве парохијским звањима, кад ће бити попис житељства, како би ова (парохијска звања) могла том приликом приправити и уредити домовнике и матице.

Б) Судство у брачним стварима.

У години 1909 изрекао је овај епархијски црквени суд у својих осам редовних сједница свега 29 бракоразводних пресуда. О свима тим пресудама прије него што су оне изречене, саслушано је мишљење и предлог одвјетника овоепархијског црквеног суда.

Од ових бракоразводних пресуда изречено је 15 због прељубе од стране жена; 4 због прељубе од стране мужева; 8 због обострано почињене прељубе т. ј. прељубе од стране мужа и жене; 1 због злонамјерног напуштања мужа и 1 због напуштања мужа и омаловажавања његове (православне) вјере.

Све ове бракоразводне пресуде гласиле су на развод брака тако, да се кривој странци забрањује ступање у нови брак све дотле, док се не поправи и не покаже достојне плодове покајања.

Све ове бракоразводне пресуде поднешене су великом црквеном суду на надпреглед и више разматрање у смислу § 223. автономне уредбе, те су све и одобрене односно потврђене осим 3, које су због наводно непотпуних доказа повраћене да се допуне.

Осим тога послато је 144 бракоразводних молби парохијским звањима, ради покушаја помирења странака.

Дато је право да поднесу формалне бракоразводне тужбе 34-ци.

Странкама на одговор послато је 44 бракоразводне тужбе.

Постављен је за 11 странака у њиховом бракоразводном процесу званични скрбник; 27 завађених супруга упућено је да наставе даље заједничко супрушко сажиће.

Расписано је у званичном листу »Источнику« 9 едиката.

Осим тога ријешено је још 323 списа, који се односе на бракоразводне ствари.

Из сједнице епархијског црквеног суда, држане у Бањој Луци 4./17. фебруара 1910.

Сједнице Вел. Црквеног Суда и Вел. Управ. и Просвј. Савјета. Сједница Вел. Цркв. Суда одржана је 22. фебруара о. г., а сједнице Вел. Управ. и Просвј. Савјета одржане су 23.—26. фебруара о. г.

Стјечајни испит. Према §§ 96.—104. Уредбе положили су с успјехом стјечајни испит г.г. свештеници Саво Ристић, администратор парохије добрињске и Петар Ћосовић, администратор парохије варешке 4. и 5. марта о. г. пред испитним повјеренством, које је ad hoc именовало и истом председавало Његово Високопреосвештенство АЕ и Митронолит дабро-босански Евгеније.

Црква у Србији.

Стање фонда за свештеничке удовице и сирочад. У Србији је оваки фонд још 1891. године основан, те је 1. јан. 1910. достигао своту од 3734011 дин.

Стање црквено-просвјетних фондова, којима рукује архијерејски сабор цркве у Србији било је 1. јануара 1910. године: 822730 динара. Од тих заклада

најимућнија је заклада за црквене и ц проквјетне сврхе, која је достигла висину од 609344 динара.

Храм св. Саве на Врачару. Сви првосвештеници живо раде на остварењу богоугодне идеје, да се на пољу Врачару, гдје је разасут пепео Светитеља Саве, подигне величанствени храм у славу првог просветитеља српског. *Д. Ј.*

У патријаршији цариградској.

Нова богословска школа. У граду Верри, архидијецезе цариградске отворена је нова богословска школа, која ће се издржавати из средстава патријаршије и из прихода манастира св. Дионисија на Олимпу. Школа је смјештена у манастиру предтечевом у Верри. *Д. Ј.*

Црква у Бугарској.

У софијском листу »Речи« појавило се прије кратког времена значајно саопштење о новом курсу бугарске политике. У чланку »цар и хришћанство« одбијају се напади неких листова на краља Фердинанда и његову пристраност према католичанству. Фердинанд је, вели се, заузет сада питањем, не о томе која је вјера боља, већ много важнијим питањем — о измирењу црква, јер све више расту безбожје и социјалне заблуде. Бугарски краљ, као католик, ожењен лутеранком а владар православног народа, позива разне хришћанске цркве да забораве своје вјековне несугласице и да општим силама ступе у борбу против безбожништва, које се тако нагло шири.

По ријечима тога чланка (а писац је дописник из Рима) на скорашњем састанку у Ракониђију било је покренуто и то питање о зближењу црква.

Откако је извршена у Француској диоба цркве од државе отада су односи између ватикана и талијанске владе добили сасвим други карактер.

Врло је могуће, да ће у најближој будућности заузети мјесто Француске Италија, као покровитељка свих католика. На зближавању између ватикана и талијанске владе ради Русија.

Таквом истом вјерском широкогрудошћу одликује се и краљ Фердинанд, који ради у смислу измирења црква и није страстан католик.

Али још већи значај за Бугарску и за све словенство имаће друга задаћа, додијељена краљу Фердинанду. То је зближење са Србијом, као најбољи пут да се образује балканска лига. По тврђењу овог бугарског листа, у Ракониђију су расправљани основи, на којима ће се извести ова лига, која се мора налазити под покровитељством Русије, Италије и Енглеске. (»Гласник прав. цркве у краљ. Србији«, бр. 34—35. г. 1909.).

Црква у Русији.

Нове епископске катедре. Како »Новое Время« саопштава установљене су у Русији прије краткога времена слиједеће епископске катедре: епископа велског, другог викара епископа вологодског, епископа черкаског, четвртог викара митрополита кијевског, епископа исмајилског, и другог викара епископа кишињевског.

Митрополит кијевски, Флавијан, славио је на Сретеније о. г. двадесетпетогодишњицу своје архијерејске службе. Као млад јеромонах провео је десетак година као мисионар у Пекингу, те је стекао лијепу заслугу за цркву преводом

богослужбених књига на кинески језик. Написао је и кинеско-руски рјечник. Као епископ одликовао се у варшавској епархији у борби с ватиканском црквом. За митрополита кијевског постављен је 1. фебр. 1903. Сиједи архипастир овај опште је поштован и уважен са свога врснога рада.

Читгула.

† **Миро Вујовић.** У понеђељак 25. јануара т. г. преселио се је у вјечност поп Миро Вујовић у селу Засади (врањска парохија). Покојник је рођен у истоме селу 20. августа 1833. г. од вриједних и побожних родитеља Крста Вујовића и Митре Таминчић.

Кад му је било осамнаест година, пошаљу га родитељи по његовој врућој жељи у манастир Добрићево, да се спрема за свештенички чин. Ту је остао пуних седам година усавршавајући се у науци и хришћанским врлинама. У двадесет и петој години рукоположио га је владика Григорије за презвитера и поставио парохом у Врањскијем, на коме је мјесту остао све до 1904. г. вјерно служећи св. олтару, својој пастви и претпостављеним властима — духовним и грађанским. Од г. 1904. до реченог умрлог часа патио је врли покојник у мозгу од живчаних болести, које су му угасиле и праведни живот.

Сахрањен је 26. јануара код његове бивше парохијалне цркве св. Ђурђа у Врањскијем. Спровод му је био диван и величанствен: преко 500 особа било је на жалосном окупу при његовој сахрани. У цркви су обавили опијело сусједни свештеници. Над гробом опростио се је са заслужним покојником испред народа и свештеника мјесни парох Лазар Шакотић, а за упокој душе његове нанио је лијепо и дирљиво за трпезом билећки прото Периновић, на што је устао народ и одазвао се:

»Слава му и вјечни покој!»

Званични огласи.

Епархијски црквени суд у Сарајеву.

Број 54 из 1910.

2—2

Е д и к т.

Поводом жалбе Катарине, супруге рмкт. Рудолфа Вајнгартна против мужа јој оvdје поднесене, позива се исти Рудолф, да се до 25. маја (по старом) 1910. врати својој још 1893. напуштеној супрузи или саопшти своје мјесто пребивања, пошто ће се иначе послје горњег дана дозволити супруги његовој, да га због злобног раскидања брачне заједнице у сврху коначног развода брака утужи, а парница ће се с његовим службеним заступником г. Богданом Петровићем, канцелистом црквеног суда сарајевског, на његов трошак и његову опасност довршити.

Из сједнице држане 20. јануара 1910.

Предсједништво.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Епархијски црквени суд у Сарајеву.

Број 201 из 1910.

1—3

Е Д И К Т.

Отсутни Симо Вучановић, који је још 1899. г. напустио своју супругу Симану са двоје дјеце и из Сарајева незнано некуд отишао, позива се овим, да се јави или врати својој супрузи до 21. маја 1910. пошто ће се иначе истој дозволити, да га због злогбног напуштања у сврху коначнога развода брака овдје утужи.

Из сједнице држане 9. фебруара 1910.

Пресједништво.

Епархијски црквени суд у Сарајеву.

Број 203. из 1910.

1—3

Е Д И К Т.

Јавља се Милану Тасовцу, бившем банковном чиновнику у Сарајеву, да га је супруга његова Олга из Сарајева код овог епархијског црквеног суда пријавила због тога, што је негдје у свијет отишао а за њу се више не брине. Тим поводом се позива отсутни Милан на повратак својој супрузи до 21. маја 1910. г. пошто ће се иза тога рока, ако се не би јавио, не само подијелити право Олги Милановој супрузи да против мужа због злогбног напуштања формалну бракоразводну тужбу поднесе, него ће се парница крају привести и то с Милановим уредовним бранитељем.

Из сједнице држане 9. фебруара 1910.

Пресједништво.

Поруке администрације.

До 22. фебруара 1910. примили смо претплату од шљеделих п. н претплатника: Парох. звање у Црњелову, Свињи, Батковићу, Вел. Обарској, Пурачићу, Црквини, Рибнику, Братунцу, Ервенику, Појезни, Притоци, Возуђој, Фојници, Коњицу, Брадини, Колима, Горажду, Братунцу, Гор. Толиси, Кожухима, Мајевцу, Лијешћу, Срп. Грапској, Добоју, Д. Скугрићу, Градачку, Кладњу, Ножичком, Бос. Дубици, Крупи, Брекињи, Власеници, Управи ман. Тавне.

(Наставиће се).

«Источник» излази у свескама досадашњег формата на 1-ом табаку сваког 15-ог и пошљедњег дана у мјесецу. Цијена је листу на цијелу годину 3 фор. или 6 круна, а на пола године 1.50 фор. или 3 круне; за стране земље на цијелу годину 4 фор. или 8 круна, а на пола године 2 фор. или 4 круне. За црквено-провјетне самоуправне органе у земљи на годину 2 фор. или 4 К. Учитељима основних школа и ђацима даваће се лист у пола цијене. Претплата се шаље администрацији, а рукописи уредништву листа у Сарајево. Рукописи се не враћају.

Одговорни уредник: Др. Томо Поповић.

Прва српска штампарија Р. Ј. Савића, у Сарајеву.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

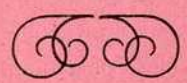
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

WWW.UNILIB.RS

Књижевни оглас.

„ИЗ ЦРКВЕНОГ И БРАЧНОГ ПРАВА“,

расправе и чланци од др. Чедомиља Митровића, ванредног професора универзитета. Биоград. — Издавач: књижара Геце Кона. Кнез Михаилова улица број 34. 1909. Ова књига, о којој је прије изашао оглас у овом листу, изашла је из штампе у издању књижаре Геце Кона у Биограду. У књизи се налази 25 чланака, који су вриједни и врло потребни за сваког свештеника. Зато би требао сваки наш свештеник да ову књигу наручи, већ због тога, што је књига према својој вриједности јефтина, а друго што од 230 примјерака уступљених „Просвјети“, и који би се требали код нас растурити, „Просвјета“ ће имати 33% чисте добити. Тако, да би „Просвјета“, кад би се све те књиге продале, добила чистих К 237.60. Сваки свештеник купивши књигу, поред тога, што је добио добру и поучну књигу, учинио је уједно и корист једној општој установи. Преч. господа свештеници, а нарочито они, који су и повјереници „Просвјете“ треба да се заузму око скупљања претплате. Књиге се могу наручити код „Просвјете“ или уредништва „Источника“. Цијена је књизи без увеза 3 К, са увезом 4 К.

Књижарница и папирница Михајла Милановића

— у Сарајеву. —

Фрање Јосифа улица 7. — Телефон број 133.

Препоручује своје велико складиште школских књига за српске народне основне школе у Босни и Херцеговини, — све по наставном плану Вел. Упр. и Просвј. Савјета у Сарајеву.

Богато издање школских писанака и задаћница, малих тека, цртанака, као и све остале писаће и цртаће школске потребе.

Складиште разних забавних књига, као и све остале школске књиге за Више дјевојачке школе и гимназије.

Цијене су утврђене а умјерене!

Послуга брза и тачна, што свједоче многобројна писма славних српских општина као и црквено-школ. одборâ, која стоје свакоме на увид.

Главно складиште књига налази се у нашој властитој кући, у Деспића улици број 8, према друштву „Просвјети“.

Јамчи за изврстан крој и сол-дну израду.

Основана 1876. године. Кројачка радња Основана 1876. године.

Тодора Хрисафовића,

бечког испитаног и двапут дипломираног кројача у Сарајеву.

Фрање Јосифа улица бр. 15.

Почасна 1904. бечка диплома. — Почасна 1894. бечка диплома.

Пошто сам свршио 1904. г. најновији и најсавршенији у цијелој Европи кројачки курс, те по тачној мјери и без пробе са гаранцијом свако одијело правити могу, а такођер сам радњу снабдио са најбољим и најразноврснијим штофовима, као: енглеским, њемачким и аустријским, то се препоручујем пречасном свештенству, п. н. грађанству и чиновништву, да ћу сваког савјесно и солидно уз умјерену цијену послужити.

Сваку наруџбину обављам брзо и тачно.

Цијене умјерене и на отплату.